

Klimatbokslut 2024 utifrån Fossilfritt Region Värmland 2045

Sammanfattning

Region Värmland tog 2022 beslut om att bli en fossilfri välfärdsregion med ett långsiktigt mål, att Region Värmland som organisation, ska minska sina klimatutsläpp med minst 85 procent till 2045 jämfört med basåret 2019. Målet gäller både utsläpp som vi direkt orsakar, som exempelvis förbränning av fossila drivmedel vid tjänsteresor, och indirekta utsläpp vid till exempel produktion av inköpta varor. Ett delmål är beslutat om att användningen av fossila bränslen inom den egna verksamheten ska vara noll till år 2030. Åtgärder för att nå målen ingår som en del i genomförandet av Region Värmlands Miljöplan 2021–2025.

Klimatbokslutet redovisar klimatpåverkan från Region Värmlands aktiviteter 2024. Det visar hur organisationen ligger till i förhållandet till det långsiktiga målet för 2045 och delmålet för 2030. Klimatbokslutet specificerar också vilka områden som ingår i de totala utsläppen och deras inbördes förhållanden.

Rapporten visar att Region Värmland fortsätter att minska sina utsläpp, men takten är fortfarande för långsam. 2024 minskade utsläppen med nästan 5 procent jämfört med året innan. Efter att ha legat på ungefär samma nivå de senaste tre åren, ökade utsläppen av växthusgaser från fossila bränslen i egen verksamhet under 2024. Ambulansverksamheten står för de största utsläppen och behöver minska dem snabbt fram till 2030.

Klimatavtrycket för området resor och transporter ökar, troligen på grund av fler uppföljda avtal med godstransporter i år och att reduktionsplikten sänktes under 2024. Positivt är att tjänsteresorna minskar med 14 procent. Den främsta troliga orsaken är det ekonomiska läget, vilket har lett till restriktivitet med tjänsteresor, inklusive en betydande minskning av flygresor.

Utvecklingen av klimatpåverkan inom området fastighetsdrift och byggnation är både positiv och negativ. Utsläppen från fastighetsdriften fortsätter att minska samtidigt som utsläppen från byggnation ökar. Det finns dock osäkerheter kring vilka delar som ingår i byggnationen av Nya CSK.

Inledning

Parisavtalet och Agenda 2030 har satt de globala målen för klimatet. Klimatfrågan inom Agenda 2030 är ett huvudmål, mål 13, att bekämpa klimatförändringarna. Att minska klimatförändringarna är något av det viktigaste vi kan göra för att skapa en beboelig planet för framtiden och våra barn. Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland till år 2045, ett mål som även Region Värmland behöver anpassa sig till.

Region Värmlands klimatbokslut för 2024 redovisar hur klimatutsläppen ser ut på totalen för hela organisationen men också per utsläppsområde.

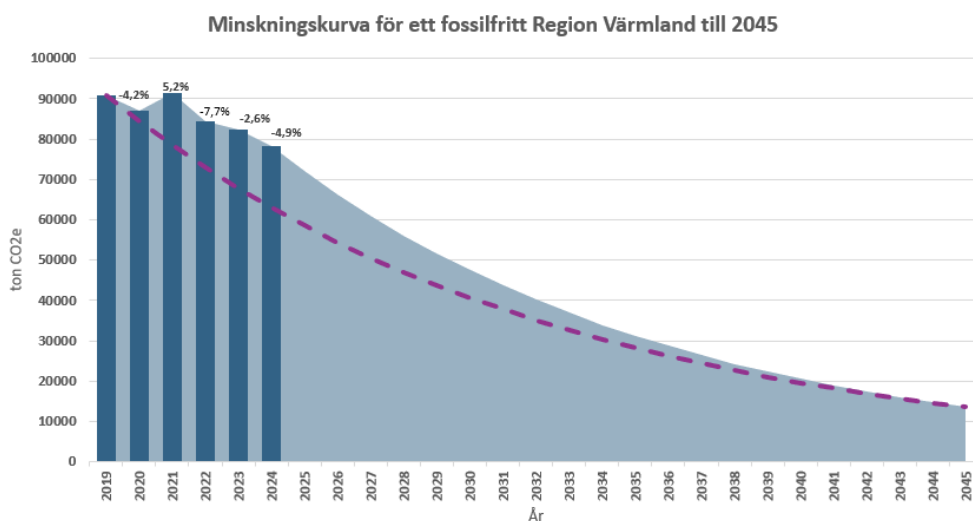
År 2045 ska Region Värmland, som organisation, ge upphov till minst 85 procent lägre klimatpåverkande utsläpp jämfört med 2019. Det finns även ett delmål, att användningen av fossila bränslen ska vara noll till 2030 i den egna verksamheten. Åtgärder för att nå målen ingår som en del i genomförandet av Region Värmlands Miljöplan 2021–2025.

Uppföljningen redovisar utvecklingen över tid för det långsiktiga 2045 målet och det kortsiktiga 2030 målet. Klimatbokslutet är jämförbart med Sveriges övriga regioners redovisning av klimatutsläpp, då samma klimatberäkningsverktyg används av samtliga regioner.

Klimatmål 2045

Det totala klimatavtrycket fortsätter att minska, men takten är fortfarande för långsam. Under 2024 minskade utsläppen med cirka 5 procent jämfört med 2023. Kurvan blir allt brantare framöver, vilket innebär att Region Värmland måste öka takten ytterligare de kommande åren för att nå målet till 2045.

Totalt klimatutsläpp per år

Figur 1: Grafen visar vägen till ett fossilfritt Region Värmland. Den streckade linjen är den minskning som vi ska följa för att nå målet till 2045. Staplarna är de faktiska utsläppen och innebär att om vi inte följer kurvan behövs en allt större utsläppsminskning åren framöver.

Klimatutsläpp per område

I det totala klimatavtrycket ingår fyra områden:

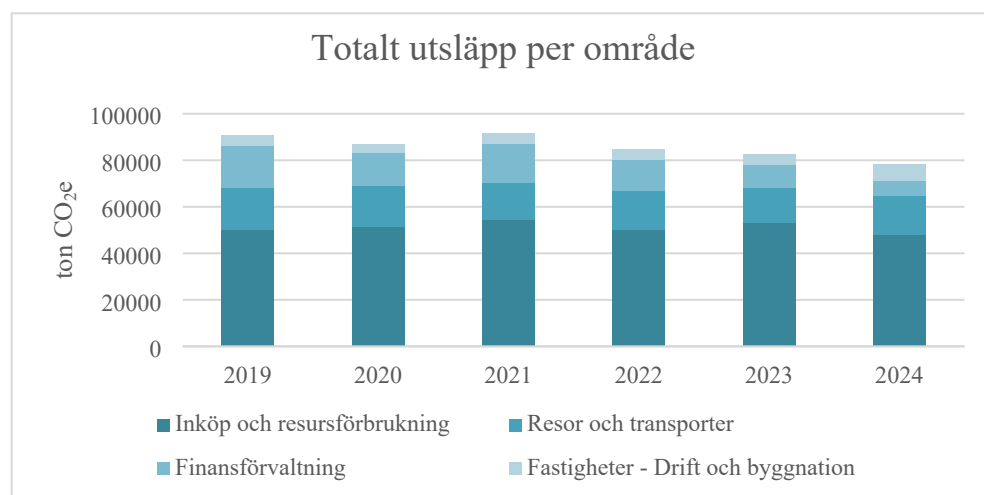
- Inköp och resursförbrukning
- Resor och transporter
- Finansförvaltning
- Fastigheter – Drift och byggnation

Uppdelningen är från Sveriges kommuner och regioners klimatberäkningsverktyg som nästan alla regioner använder för att kunna jämföra med varandra på ett enhetligt sätt. Inköp och resursförbrukning står för de största utsläppen och utgörs huvudsakligen av indirekta utsläpp. Även finansförvaltningens utsläpp är indirekta. Områdena resor och transporter samt fastigheter - drift och byggnation har både direkta och indirekta utsläpp.

Utsläppen från våra inköp har minskat och kan bero på det ansträngda ekonomiska läget och att verksamheterna har varit mer återhållsamma med sina inköp. Även klimatpåverkan från Region Värmlands finansförvaltning fortsätter neråt, här finns dock stora osäkerheter i antaganden och beräkningar.

Klimatavtrycket för området resor och transporter ökar, troligen på grund av fler uppföljda avtal med godstransporter i år och att reduktionsplikten sänktes under 2024. Positivt är att tjänsteresorna minskar med 14 procent. Den främsta troliga orsaken är det ekonomiska läget, vilket har lett till restriktivitet med tjänsteresor, inklusive en betydande minskning av flygresor.

Utvecklingen av klimatpåverkan inom området fastighetsdrift och byggnation är både positiv och negativ. Utsläppen från fastighetsdriften fortsätter att minska samtidigt som utsläppen från byggnation ökar. Det finns dock osäkerheter kring vilka delar som ingår i byggnationen av Nya CSK.

Figur 2: Diagrammet visar fördelningen av utsläppen för inköp och resursförbrukning, resor och transporter, finansförvaltning och fastigheter – drift och byggnation.

Utsläppstyper

Beräkningar av växthusgasutsläpp görs i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG – protokollet). Det är den mest använda redovisningsstandarden för att beräkna utsläpp av växthusgaser. I GHG – protokollet inkluderas både verksamheternas direkta och indirekta utsläpp och dessa redovisas fördelat mellan scope 1, 2 och 3.

Scope 1 – direkta utsläpp från verksamheten. Exempel på sådana utsläpp är utsläpp från förbränning av drivmedel, från bränsle i egenägda verksamhetsbilar.

Scope 2 – indirekta utsläpp som uppstår vid produktion av inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla. Beräkningsmetoden som används är ”market – based method” vilket tar hänsyn till ursprungsmärkta produkter.

Scope 3 – övriga indirekta utsläpp som uppstår utanför verksamheten men som ett resultat av aktiviteter som sker genom verksamheten. Utsläpp sker vid produktionen av inköpta varor och tjänster, samt vid transporter som verksamheten inte har rådighet över. Utsläpp sker också vid hanteringen av det avfall som verksamheten ger upphov till.

Alla beräkningar och jämförelser i klimatkavslutet redovisas i ton koldioxidekvivalenter (CO₂e), vilket är ett mått på utsläpp av växthusgaser som tar hänsyn till de enskilda gasernas förmåga att bidra till växthuseffekten. Lustgas är till exempel en betydligt kraftfullare växthusgas än koldioxid. För att kunna jämföra olika gaser med varandra multiplicerar man gaserna med dess GWP (Global Warming Potential) och erhåller då samma enhet i beräkningar och jämförelser.

Tabell 1: Klimatkavslut Region Region Värmland 2024	Scope 1 [ton CO ₂ e]	Scope 2 (location based method) [ton CO ₂ e]	Scope 3 [ton CO ₂ e]	Totalt [ton CO ₂ e]
Fastigheter - drift	851	2 629	368	3 848
El	0	1 701	0	1 701
- Varav egna fastigheter och anläggningar	0	1 701	0	1 701
- Varav hyrda fastigheter och anläggningar	0	0	0	0
Fjärrvärme/kyla	0	928	266	1 194
- Varav egna fastigheter	0	928	266	1 194
- Varav hyrda fastigheter	0	0	0	0
Uppvärmning med egen panna	214	0	0	214
Reservkraft	496	0	41	537
Köldmedeläckage - fastigheter	14	0	0	14
Vattenförbrukning och yttre skötsel	127	0	61	188
Fastigheter - byggnation	0	0	3 055	3 055
Resor och transporter	3 770	559	11 713	16 042
Allmän kollektivtrafik	1 963	558	3 870	6 392
Särskilda persontransporter/särskild kollektivtrafik	208	0	83	290
Elevpendling - skolor	0	0	0	0
Besökare - kulturevenemang	0	0	0	0
Ambulans (bil/flyg/helikopter)	1 501	0	407	1 908
Egna godstransporter	98	0	27	125
Inköpta godstransporter	0	0	420	420
Betalda patientresor	0	0	1 244	1 244
Ej betalda patientresor	0	0	0	0
Arbetspendling	0	0	5 662	5 662
Köldmedeläckage - egna fordon	0	0	0	0
Tjänsteresor	427	0	221	648
Flyg	0	0	60	60
Tåg	0	0	1	1
Buss	0	0	0	0
Sjöfart	0	0	0	0
Taxi	0	0	1	1
Egenägda och leasade fordon	28	0	10	38
Hyrbil	296	0	86	382
Privat bil i tjänst och förmånsbil	103	0	30	133
Hotell	0	0	33	33
Inköp och resursförbrukning	315	0	47 537	47 852
Medicinska gaser	315	0	0	315
Tvätteritjänster	0	0	467	467
Livsmedel	0	0	1 803	1 803
Övergripande material och tjänster (exkl. kapitalplaceringar)	0	0	0	0
IT och Kommunikation	0	0	4 313	4 313
Inköpta fordon	0	0	0	0
- Varav bussar (inkl. underhåll)	0	0	0	0
- Varav tåg (inkl. underhåll)	0	0	0	0
- Varav personbilar och utryckningsfordon (inkl. underhåll)	0	0	0	0
- Varav övrigt (t.ex. båtar, lantbruksfordon, lastbilar, inkl. underhåll)	0	0	0	0

Facility Management	0	0	250	250
- Varav bevakning, säkerhet och vädetransporter	0	0	0	0
- Varav textilier	0	0	0	0
- Varav lokalvård (tjänster och material)	0	0	0	0
- Varav möbler	0	0	0	0
- Varav övrigt (outsourcing, post och porto, Övrigt facility management)	0	0	0	0
Vårdrelaterad utrustning och förbrukningsvaror	0	0	17 548	17 548
- Varav hjälpmedel (inkl Fysioterapi)	0	0	0	0
- Varav medicinsk grundutrustning (inkl. tandvårdsutrustning)	0	0	0	0
- Varav förbrukningsvaror (diabetesspecifika, tandvård, inkontinens o stomi, Nutrition, Sårvård)	0	0	0	0
Läkemedel och tillhörande tjänster (exkl. klimatpåverkande gaser)	0	0	489	489
Vård- och tandvårdsrelaterade tjänster	0	0	8 616	8 616
Medicinteknik och relaterade förbrukningsvaror	0	0	14 003	14 003
Avfall	0	0	48	48
Naturbruk	0	0	0	0
Arbetsmaskiner för naturbruk	0	0	0	0
Djurhållning och markanvändning	0	0	0	0
Inköp kopplade till naturbruk	0	0	0	0
Hel- eller delägda bolag (övriga områden)	0	0	16	16
Övrigt	0	0	0	0
Förskrivna läkemedel	0	0	0	0
Totalt exkl. kapitalplaceringar	5 363	3 188	62 910	71 460
Kapitalplaceringar	0	0	6 855	6 855
Totalt inkl. kapitalplaceringar	5 363	3 188	69 765	78 315

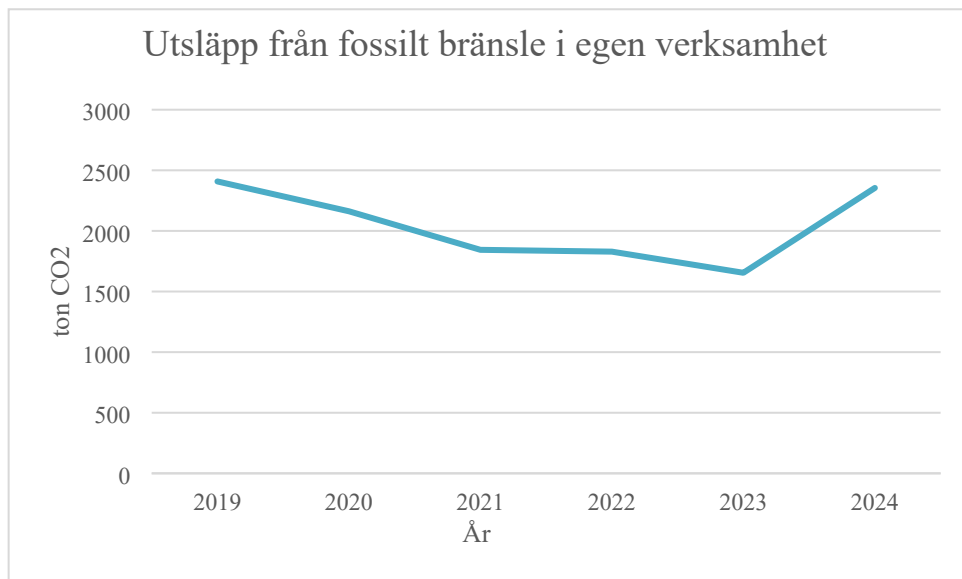
Tabell: Tabellen visar utsläppen i ton CO₂e för olika aktiviteter. Vissa av utsläppen är uppmätta exakta värden, medan andra är uppskattade och genererade utifrån ekonomiska inköpsvolymmer, siffror från leverantörer eller andra använda approximationer. Det finns rader i klimatbokslutet som visar på noll koldioxidutsläpp, vilket innebär att Region Värmland har redovisat på en mer övergripande nivå eller att det inte har funnits tillgängliga data.

Klimatmål 2030

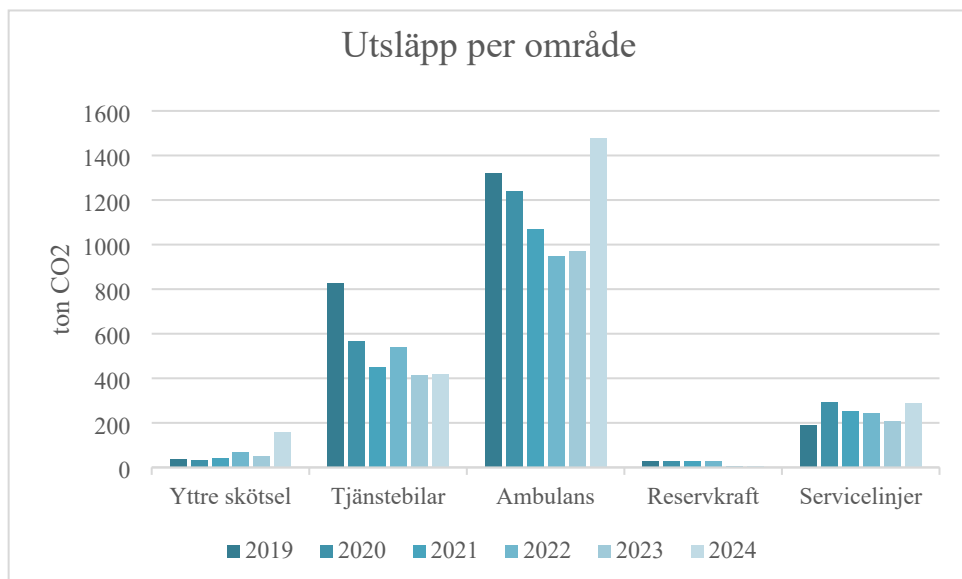
Efter att ha legat på ungefär samma nivå de senaste tre åren, ökade utsläppen av växthusgaser från fossila bränslen i egen verksamhet under 2024. Målet är att klimatutsläppen ska vara noll senast 2030.

De största utsläppen härrör från ambulansverksamheten som fortfarande använder traditionell diesel. Under 2024 användes mer bränsle än tidigare år samtidigt som reduktionsplikten sänktes, så att inblandningen av förnybar diesel minskade. En övergång till eldrift på ambulanser är inte realistiskt fram till 2030. Lösningen är att börja använda mer biodrivmedel vilket också många ambulanser är godkända för. En förutsättning till en övergång till biodrivmedel är en utökad budgetram för ambulansen eftersom drivmedlet är dyrare i inköp.

Utsläppen från tjänstebilarna minskade i år, vilket främst beror på att det restes betydligt mindre 2024 än de senaste åren. För att ytterligare få ner utsläppen måste laddinfrastrukturen för Region Värmlands tjänstebilar byggas ut. Utsläppen från servicelinjerna steg något under 2024 efter att de legat på ungefär samma nivå de senaste tre åren. Arbetsmaskiner som används till den yttre skötseln använder idag till stor del fossila drivmedel, och även om utsläppen är små är det viktigt att ställa miljökrav på leverantörerna genom de avtal som upphandlas.

Klimatutsläpp för delmål 2030

Figur 3: Grafen visar över tid utsläppen för fossilt bränsle i Region Värmlands egen verksamhet.

Figur 4: Diagrammet visar utsläppen per område för yttre skötsel, tjänstebilar, ambulans, reservkraft och servicelinjer.

Slutsatser

Region Värmlands klimatkonsult för 2024 visar en fortsatt svag positiv trend med minskade utsläpp men det går fortfarande för långsamt. Klimatutsläppen minskade med cirka 5 procent jämfört med föregående år men bör ligga i storleksordningen 8 procent per år. Sedan basåret 2019 har de totala utsläppen för organisationen minskat med 14 procent.

Arbetet med att minska klimatpåverkande utsläpp behöver intensifieras genom tydliga politiska prioriteringar i samverkan med verksamheterna med avsikt att nå största möjliga effekt. För att uppnå detta krävs att medarbetare

och politiker inom Region Värmland arbetar tillsammans, är modiga och vågar testa nytt och agerar föregångare.

Efter att ha legat på ungefär samma nivå de senaste tre åren, ökade utsläppen av växthusgaser från fossila bränslen i egen verksamhet under 2024. Här finns mycket som måste genomföras de kommande åren, för att delmålet om att användningen av fossila bränslen inom den egna verksamheten ska vara noll senast 2030. En utökning av driftbudgeten till ambulansen måste till för en övergång till biobränsle. Tjänsteresor måste i större utsträckning ske med elbilar och då måste laddinfrastrukturen byggas ut för våra egna fordon. Samtidigt måste vi få fler tjänsteresor att ske med gång, cykel och kollektivtrafik där det är möjligt.

Avslutningsvis behöver Regions Värmlands utsläpp av växthusgaser minska kraftigt och i närtid. En halvering av utsläppen på mindre än tio år ligger i linje med vad forskningen anser krävs för att nå Parisavtalet.